

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО НАВЧАННЯ В СУЧАСНІЙ ВИЩІЙ ШКОЛІ

Тамаркіна О.Л.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов

Сумський національний аграрний університет

м. Суми, Україна

Проблема індивідуалізації навчально-виховного процесу цікавила і сьогодні цікавить багатьох учених і практиків. Проте кожен з дослідників трактував її по-своєму. Зважаючи на це, викладемо свої міркування щодо розкриття змісту таких понять, як індивід, індивідуальність, індивідуалізація, індивідуальний підхід, особистісний підхід, індивідуалізація навчання, індивідуалізоване навчання.

Кожна людина це індивідуальність зі всіма притаманними їй особливостями. Кожен педагог повинен вміти використовувати багаті внутрішні резерви особистості його слухачів. До таких резервів відносяться наступні властивості: світогляд, життєвий досвід, інтереси та схильності, емоції та почуття, контекст діяльності, та інші. Навчання з урахуванням індивідуальних особливостей студентів - давня традиція педагогіки. Необхідність цього очевидна, адже всі студенти значною мірою відрізняються за різними показниками. Це зумовлено їх індивідуальними відмінностями, котрі і визначають необхідну міру індивідуального підходу. Враховуючи загальні психологічні особливості, ми, тим самим забезпечуватимемо розуміння матеріалу кожним студентом. Але досягти цього нелегко, оскільки здібності до навчання іноземної мови у студентів різні. Щоб студент на занятті постійно був зайнятий виконанням посильного завдання, слід, глибоко вивчивши індивідуально-психологічні відмінності учасників навчального процесу, відповідним чином поєднувати фронтальні, індивідуально-групові та індивідуальні форми роботи. Велику допомогу тут надають диференційовані завдання.

Індивідуальність — це сукупність якостей, особливостей, що притаманні окремому індивіду, це специфічне, неповторне, особливе в індивіді. У "Новому тлумачному словнику української мови" дане поняття означають так: "Індивідуальність – сукупність психічних властивостей, характерних рис і досвіду

кожної особистості, що відрізняють її від інших індивідів; людина як носій індивідуальних властивостей, певних характерних ознак і рис; особистість".

Під поняттям "індивідуалізація навчання" ми розуміємо таку організацію процесу навчання, в ході якої враховуються індивідуальні особливості учнів у всіх його формах і методах.

Під індивідуальним підходом до учнів розуміють цілеспрямовану діяльність викладача з навчання і виховання кожного студента на занятті в системі навчання. Для досягнення індивідуального підходу до студентів використовується індивідуалізація та диференціація навчальної діяльності. Якщо індивідуалізація навчання спрямована на врахування специфічних індивідуальних особливостей кожного студента всередині групи, потоку, то диференціація передбачає врахування й подібних типових особливостей груп студентів.

Індивідуальні відмінності — це перш за все відмінності у фізіологічних задатках, які виражаються особливостями вищої нервової системи, на основі яких складається психологічне життя особистості з її індивідуальними психічними процесами.

Відносно сучасної вищої освіти розробляється новий підхід до розуміння й організації процесу навчання, а саме: від навчання як нормативно побудованого процесу до навчання, як індивідуальної діяльності, її корекції і педагогічної підтримки, а також до розробки такого змісту освіти, який включав би не лише наукові знання, але й мета знання, тобто прийоми й методи пізнання). За такого підходу припускається засвоєння знань у вигляді метазнань (опис прийомів дій, алгоритмів, правил, логічних операцій, іншими словами, знань про те, як опрацьовувати навчальний матеріал, у тому числі й самостійно, тобто що для цього потрібно зробити тощо). За умови такого засвоєння складаються індивідуальні засоби самостійної навчальної діяльності, які виступають як прояв індивідуального стилю самостійної діяльності. Саме цим і зумовлюється включення до другої провідної педагогічної умови організації самостійної навчальної діяльності студентів вищих педагогічних навчальних закладів індивідуалізації на основі реалізації задачного підходу в організації навчання.

Звернення до реалізації принципу індивідуалізації навчання студентів у вищій школі взагалі й у вищій педагогічній школі зокрема також пояснюється необхідністю розв'язання однієї з провідних суперечностей «між потребою людини у цілісному розвитку себе як культурної, суспільної, а також природної сутності і неможливістю задовольнити цю потребу повною мірою за допомогою сучасної освіти»

Навчальний процес у вищій школі повинен організовуватися з урахуванням таких якостей, що дасть можливість забезпечити високий рівень пізнавальної активності студентів, досягти намічених результатів у навчанні. Педагог має створити оптимальні умови для розкриття можливостей особистості студента, зокрема шляхом довірливих стосунків між самими студентами та викладачем, що мобілізує їх творчий потенціал, формує впевненість у своїх силах і, таким чином, зумовить процес інтенсивного засвоєння матеріалу, викличе стійкий інтерес до вивчення навчальної дисципліни. Студенти працюючи індивідуально, постійно зустрічатимуться з інформацією, яка має безпосереднє відношення до їх майбутньої спеціальності, то відповідно будуть достатньою мірою вмотивованими і матимуть досить міцний стимул до виконання поставлених завдань. Але дуже важливим є і характер самого завдання. Коли студенти впевнені, що виконують не просто звичайну навчальну роботу, а таку, якою вони будуть займатися в майбутньому, від якості виконання якої залежатиме рівень їх кваліфікації, професіоналізм, – підвищуватиметься їх зацікавленість, мотивація, відзначатиметься більш серйозне й відповідальне ставлення до самостійного навчання. Ні вибір вправ, ні засобів і форм не забезпечить успіху, якщо не буде враховано, у яких стимулюючих формах педагогічного спілкування будуть викладатися студентам знання і як буде організований процес вироблення умінь і навичок. Провідним принципом розвитку індивідуальності вважається принцип індивідуального підходу, сутність якого полягає у врахуванні та вивченні індивідуальних відмінностей студентів.

Література.

1. Марущак А. О. Індивідуалізація навчально-виховного процесу шляхом диференціації навчання: методичні основи використання різнорівневих завдань:

урок технології / А. О. Марущак // Трудове навчання в школі. – 2013. – № 17. – С. 21–29.

2. Панченко А. Г. Індивідуалізація навчання – джерело підвищення ефективності навчального процесу / А. Г. Панченко // Англійська мова та література. – 2005. – № 22/23. – С. 13–28.

3. Педагогіка. Індивідуалізація і диференціація навчання // Бібліотека online. – 2006–2017. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://readbookz.com/book/172/5458.html>.